Ankenævnet for Forsikring

Den 1. juli 2015 blev i sag nr. 86617:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Tryg Forsikring A/S
Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstagerne har haft familieforsikring med tilknyttet retshjælpsforsikring i Tryg Forsikring A/S. De klager ved deres advokat over selskabets afslag på at yde tilsagn om retshjælpsdækning til en tvist vedrørende en ejendom i udlandet.

Klagernes forsikring hos selskabet var i kraft i perioden fra den 3/1 2007 til den 1/1 2013. Selskabet har anført, at søgsmålsgrunden ligger uden for forsikringstiden, hvorfor selskabet ikke er forpligtet til at yde retshjælpsdækning.

Klagerne har desuden indgivet klage over Aros Forsikring, hvor de siden den 1/1 2013 har haft familieforsikring med tilknyttet retshjælpsforsikring. Denne klage behandles af nævnet under sagsnummer 86.616.

I brev af 14/5 2014 til selskabet anmodede klagernes advokat om retshjælpsdækning og anførte herved blandt andet:

> "**Sagen kort**
> I efteråret købte mine klienter et stykke jord i ..., ..., og lod efterfølgende et hus opføre, som stod færdigt i 2013.
>
> I januar 2014 blev mine klienter stævnet af tredjemand, der hævder, at han ejer den grund, som mine klienter har købt og bygget hus på. Mine klienter står derfor over for en større retssag om, hvem der har ret til grunden, og det er denne retssag, der er søges retshjælps-dækning til.

Søgsmålsgrunden
Det relevante for, om retssagen er dækket hos Tryg Forsikring A/S, er, hvornår søgsmålsgrunden kan siges at være opstået.
...
Som udgangspunkt vil søgsmålsgrunden i medfør af § 10 skulle fastlægges til det tidspunkt, hvor forsikringsstager har fået kendskab til tvisten.

Dette udgangspunkt fraviges dog i to tilfælde:

1) Når søgsmålsgrunden skal fastlægges i forbindelse med forsikringens ophør, jf. forsikringsbetingelsernes §10, 2. pkt., og

2) Når sagen vedrører fast ejendom.

I begge disse tilfælde vil tidspunktet for søgsmålsgrunden skulle fastlægges til tidspunktet for de forhold, der ligger til grund for kravet rejst mod forsikringstager, jf. princippet i FAL § 91 om 'skadeårsag'.
...
Retshjælpsdækning i denne sag
I nærværende sag vedrører tvisten, at tredjemand mener at have haft ejendomsret til grunden, inden mine klienter købte den. Det er således mine klienters køb af grunden, der ligger til grund for kravet.

Søgsmålsgrunden må derfor fastlægges til det tidspunkt, hvor mine klienter købte grunden i efteråret 2009. På dette tidspunkt var mine klienter forsikret hos Tryg Forsikring A/S under ovennævnte police."

I mail af 22/5 2014 til klagernes advokat bemærkede selskabet hertil:

"I den forbindelse skal vi henvise til betingelsernes § 14D stk. 1 b omkring ubebyggede grunde, samt Michael Wiisbyes 'retshjælpsforsikringen' side 469.

Dine klienter bliver bekendt med kravet i januar 2014 hvor de bliver kontaktet af tredjemand der hævder at han ejer den grund dine klienter har opført huset på.

Da man kun i indtil 14 dage efter et byggeri er påbegyndt kan dække tvister der vedrører grund eller byggeriet over en indboforsikring, har vi desværre ikke mulighed for at bekræfte dækning til sagen.

Vi må derfor henvise til den forsikring der er tegnet for det pågældende hus, for at undersøge om denne forsikring eventuelt skulle indeholde en retshjælpsforsikring."

I brev af 28/5 2014 til selskabet anførte klagernes advokat bl.a.:

"I Trygs e-mail af 26. maj 2014 opfordres mine klienter endvidere til at undersøge, om den husforsikring, der er tegnet for huset i ..., skulle indeholde en retshjælpsforsikring. Dette er blevet undersøgt, men mine klienters husforsikring i ... dækker desværre ikke nærværende tvist, og det er i ... slet ikke muligt at tegne en forsikring for retslige tvister omkring ubebygget grund.

Også af denne grund bør Tryg yde retshjælpsdækning under indboforsikringen, idet indboforsikringens retshjælpsdækning anses for at være en 'opsamlings-police', således at indboforsikringen dækker, såfremt der er 'hul i dækningen' i bygningskaskoforsikringen, motorkøretøjsforsikringen eller lystfartøjsforsikring, jf. hertil Erik Ryefeldt, Retshjælps-forsikringen med kommentarer, 2. udgave, 1992, side 79-87, og Michael S. Wiisbye, Retshjælpsforsikringen, 1. udgave, 1994, side 456. Af sidstnævnte fremgår bl.a. følgende:

> 'I tilfælde af at det ikke er muligt at tegne kaskoforsikring med retshjælpsdækning for pågældende faste ejendom, motorkøretøj eller lystfartøj, og tvisten i øvrigt opfylder retshjælpsbetingelserne, vil familieforsikringen yde retshjælpsdækning.' "

I selskabets brev af 7/7 2014 til klagernes advokat hedder det bl.a.:

"Det fremgår af Michael Wiisbye - Retshjælpsforsikringen 1. udgave - side 456, at 'I tilfælde, hvor det ikke er muligt at tegne kaskoforsikring med retshjælpsdækning, og tvisten i øvrigt opfylder retshjælpsbetingelserne, vil familieforsikringen yde retshjælpsdækning'. Vi er således enige i, at indboforsikringen/familieforsikringen og retshjælpsdækningen knyttet hertil er en opsamlingsbestemmelse. Forholdet er dermed som udgangspunkt omfattet af retshjælpsforsikringen relateret til vores kundes familie-/indboforsikring.

Herefter er spørgsmålet, hvornår søgsmålsgrunden er opstået, herunder hvorvidt søgsmålsgrunden er opstået før eller efter forsikringens ophør den 1. januar 2013.

Af din henvendelse af 14. maj 2014 fremgår, at søgsmålsgrundens opstående skal fastsættes efter skadeårsagsprincippet, idet tvisten omhandler fast ejendom. Dette er vi enige i, når retshjælpsforsikringen er knyttet til en hus- og grundejerforsikring. I nærværende tilfælde skal forholdet dækkes via retshjælpsforsikringen, som er knyttet til familie-/indboforsikringen.

Det følger af forsikringsselskabernes indbyrdes praksis og aftale (Praktikerudvalgets administrationsaftale) af 2005 og 2006 i mellem forsikringsselskaberne, at tidspunktet for søgsmålsgrundens opstående i forbindelse med retshjælpsforsikringen tilknyttet familie-/indboforsikringen relatere sig til, forsikringstagers viden/burde viden om kravet, også når det omhandler fast ejendom.
...
I henhold til den indbyrdes aftale i mellem forsikringsselskaberne er det dermed, det forsikringsselskab, som forsikrede vores kunde, da vores kunde fik viden/burde viden om kravet, der skal yde retshjælpsdækning via indboforsikringen.

Jeg skal derfor anmode om, at forholdet bliver anmeldt til det forsikringsselskab, hvor vores kunde var forsikret i januar 2014, hvor vores kunde blev viden om kravet. Du er velkommen til at vedlægge nærværende skrivelse til forsikringsselskabet. Det følger af vores noteringer, at ved med ophør af vores kundes forsikringer hos os, blev vores kunde forsikret hos Aros. Aros er også omfattet af den indbyrdes aftale i mellem forsikringsselskaberne."

Ved klageskema af 22/8 2014indbragte klagernes advokat sagen for nævnet, idet hun bl.a. anførte:

"I efteråret 2009 købte mine klienter et stykke jord i ..., ..., og lod efterfølgende et hus opføre, som stod færdigt i 2013. Mine klienter har ikke haft mulighed for at tegne en bygnings-

kaskoforsikring med retshjælpsdækning for huset, da det ikke er muligt at tegne en sådan forsikring i ...

I januar 2014 blev mine klienter stævnet af tredjemand, der hævder, at han ejer grunden i ... Mine klienter har ved købet af grunden sikret sig et tinglyst skøde, og burde derved have sikret sig imod tredjemands krav. På trods af, at det ikke burde være muligt, har tredjemand også et skøde på grunden, og mine klienter står derfor over for en større retssag i ... om, hvem der har ejendomsretten til grunden. Det er denne retssag, der er søgt retshjælpsdækning til. Efter de foreliggende oplysninger er det helt tilfældigt, at tredjemand først sent har opdaget, at mine klienter ligeledes har skøde på ejendommen, og derfor først i januar 2014 har rejst et krav (tredjemand er bosiddende i ...).

Både Tryg og Aros har afvist at yde retshjælpsdækning i sagen. Tryg har afvist dækning med henvisning til, at søgsmålsgrunden skal anses for opstået i januar 2014 - tidspunktet for mine klienters viden om tvisten - og at det dermed er Aros, der bør yde retshjælpsdækning. Aros er enig med Tryg i, at søgsmålsgrunden skal anses for opstået i januar 2014, men afviser dækning med henvisning til forsikringsbetingelsernes § 14D, hvorefter mine klienter ifølge Aros ikke har ret til at modtage retshjælpsdækning, da mine klienter har ladet et hus opføre på grunden. Forsikringsselskaberne har været i dialog omkring skaden, idet Tryg mener, at der bør ydes retshjælpsdækning i sagen, men at dækningen skal ydes af Aros. Selskaberne har ikke kunnet nå til enighed (forsikringsselskabernes indbyrdes korrespondance vedlægges som bilag).
...
2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? (skal udfyldes)
Forhåndstilsagn om, at enten Tryg eller Aros vil yde retshjælpsdækning i forbindelse med den verserende retssag i ...
...
Det gøres primært gældende, at søgsmålsgrunden skal fastsættes til det tidspunkt, hvor mine klienter købte grunden i ... i efteråret 2009. På dette tidspunkt var mine klienter forsikret hos Tryg, og det gøres derfor gældende, at Tryg skal yde dækning under retshjælpsforsikringen til den igangværende tvist i ...
...
I teorien er det antaget, at forsikringsbestemmelsernes § 10 er indsat for at afskære muligheden for urimelig spekulation mod selskabet. Således fremgår det af Michael S. Wiisbye, Retshjælpsforsikringen, 1. udgave, 1994, side 397-398:

> 'Schaumburg har i Juristen 1970, s. 19, anført, at meningen med bestemmelsen er, at udelukke en person, der står foran en retssag, fra at skaffe sig dækning for de forventelige sagsomkostninger blot ved at tegne en forsikring med retshjælp tilknyttet. [...] Gomard anfører tilsvarende i UfR 1970.B., s. 56 f, at det navnlig er muligheden for urimelig spekulation mod selskabet, som kan medføre, at forsikringen ikke skal dække. Såfremt selskabet derimod er nogenlunde sikker på, at forsikringen ikke er tegnet med henblik på en bestemt retssag, er der efter Gomards opfattelse ikke grund til at være særligt tilbageholdende, selvom en del 'operative retsfakta' ligger før ikrafttrædelsen. Det anføres videre 'ligger en del af de kendsgerninger der udløser kravet mod forsikringstageren ... efter policens ikrafttræden, bør forsikringen dække, medmindre tvisten allerede forinden var op over.' '

...
I overensstemmelse med ovennævnte sondres der i teori og praksis mellem situationer, hvor nogle af begivenhederne ligger før forsikringens ikrafttræden, og situationer hvor nogle af begivenhederne ligger efter forsikringens ophør.

Således er udgangspunktet, at det i forbindelse med sager omkring forsikringens ikrafttræden er forsikringstagers viden/burde viden, der fastlægges som søgsmålsgrund, jf. bl.a. AK 8796 (1982), AK 10.479 (1983), AK 12.465 (1983), AK 17.789 (1986), AK 18.908 (1986). I sager vedrørende forsikringens ophør er udgangspunktet omvendt, og søgsmålsgrunden vil således anses for opstået i forsikringstiden, hvis der rejses krav mod forsikringstageren vedrørende forhold, der ligger forud for ophøret af policen og dermed i forsikringstiden - også selvom forsikringstager først får viden om kravet efter forsikringens ophør, jf. AK 16.005 (1985), AK 26.501 (1990), AK 28.257 (1990), AK 33.449 (1993).

I sagen AK 28.247 (1990), som er meget lig den nærværende sag, havde A købt en pony af forsikringstager, F, den 20. marts 1989. Da det senere viste sig, at ponyen var dobbelt så gammel som oplyst, anlagdes den 4. maj 1990 sag ved husdyrsvoldgiftsretten. F's forsikring var ophørt den 4. november 1989, og selskabet gjorde gældende, at søgsmålsgrunden først var opstået i april måned, 1990, da A reklamerede over for K. Selskabet argmenterede for, at man i sagen ikke kunne parallelisere til sager om handel med fast ejendom (se omtale heraf nedenfor). Nævnets flertal fandt imidlertid, at søgsmålsgrunden var opstået, da A under salgsforhandlingerne modtog oplysning om ponyen alder. Flertallet henviste i den forbindelse til Gomard i UfR 197o.B, side 56-57 (nævnt ovenfor) og Erik Ryefeldt i Retshjælpsforsikringen (se nedenfor), og udtalte.

'Flertallet finder, at det krav, der er rejst mod klageren, vedrører forhold, der ligger forud for ophøret af forsikringen, idet kravet relaterer sig til de oplysninger om hestens alder, der blev meddelt under salgsforhandlingerne.'
...
I den foreliggende sag er det netop spørgsmålet om forsikringens ophør, der er relevant, idet Tryg hævder, at søgsmålsgrunden skal anses for opstået i januar 2014, og dermed efter at mine klienter havde skiftet forsikringsselskab til Aros. Dette gælder også for så vidt angår Aros, der ligeledes hævder, at søgsmålsgrunden skal anses for opstået i januar 2014 og samtidig hævder, at forsikringsdækningen på dette tidspunkt er ophørt i medfør af forsikringsbetingelsernes § 14D.

Da der således er tale om problemer i forhold til forsikringens ophør, er det afgørende, hvorvidt der er rejst et krav imod mine klienter 'vedrørende forhold, der ligger forud for ophøret af policen'. I nærværende sag vedrører tvisten spørgsmålet om, hvorvidt det er tredjemand eller mine klienter, der har ejendomsret til grunden. Tvisten udspringer således netop af forhold, der ligger forud for policens ophør, idet baggrunden for tvisten må anses for opstået i det øjeblik, mine klienter køber grunden, og hvor der dermed reelt har været to rettighedshavere til grunden.

Søgsmålsgrunden bør således i nærværende sag fastlægges til tidspunktet for det forhold, der ligger til grund for kravet - nemlig mine klienters køb af grunden. Søgsmålsgrunden er således opstået i efteråret 2009, og Tryg skal derfor yde retshjælpsdækning i nærværende sag.

I nærværende sag er det desuden uomtvistet, at mine klienter ikke har tegnet forsikringen med henblik på retssagen eller har været vidende om, at en sådan tvist kunne opstå, og der er således ikke grund til at fravige udgangspunktet med henvisning til 'urimelig spekulation mod selskabet'. Alene det faktum, at tredjemand tilfældigvis først sent opdager, at mine klienter havde fået skøde på ejendommen, kan således ikke føre til, at Tryg kan undtage kravet fra dækning.

At søgsmålsgrundens opståen skal fastsættes til efteråret 2009 støttes endvidere af, at der er tale om fast ejendom. For så vidt angår sager vedrørende fast ejendom sondres der ligeledes imellem situationer, hvor der er tale om ikrafttrædelse af en forsikring, og hvor der er tale om ophør af en forsikring. Således konkluderes følgende i forbindelse med situationer vedrørende bygningskaskoforsikringers ophør i Michael S. Wiisbye, Retshjælpsforsikringen, 1. udgave, 1994, side 405:

> 'De fleste problemer angående søgsmålsgrundens opståen vedrører sikredes køb af fast ejendom i tilfælde, hvor de for tvisten væsentlige elementer kan henføres til tidspunktet før overtagelsen/forsikringens ikrafttræden, jf. ovenfor. Når sikrede derimod sælger ejendommen, vil han være dækket i alle fremtidige tvister vedrørende den indgåede handel i henhold til den husejerforsikring, han havde tegnet frem til overtagelsesdagen. For retshjælpsforsikringen gælder det almindelige skadeårsagsprincip, jf. AK 4338 og ASR 2388 nedenfor samt Gomard i UfR 1970.B., s. 56. Forsikringen dækker således også for senere, skadelige følger, såfremt forsikringsbegivenheden (der i denne sammenhæng anses for at være hushandlen) ligger indenfor forsikringsperioden.'

Princippet er ligeledes fastslået i Assurandør-Societetets Responsum nr. 2388 (14.11.1980), hvori udtales:

> 'Den til hus- og grundejerforsikringen knyttede retshjælpsdækning omfatter tvister, hvori forsikringstageren er part i sin egenskab af ejer af ejendommen. Retshjælpsdækningen omfatter også tvister med krav mod forsikringstageren i anledning af dennes salg af ejendommen, selv om forsikringsforholdet ophører ved salget, idet der for retshjælpsforsikring antages at gælde et skadesårsagsprincip, sml. herved bestemmelserne i FAL §§ 89, 91 og 120.'

Ovennævnte eksempel kan sammenlignes med nærværende sag, idet der i begge situationer er tale om, at forsikringsbegivenheden - henholdsvis hushandlen og købet af grunden - ligger indenfor forsikringsperioden, men at de skadelige følger først viser sig på et senere tidspunkt.

Forskellen mellem situationerne er dog, at sagen vedrørende hussalget er dækket af retshjælpsforsikringen under en bygningskaskoforsikring, og at nærværende sag er dækket under retshjælpsforsikringen under en familieforsikring. Det er dog blevet fastslået i AK 23.171 (1988), at skadeårsags-princippet ikke kun gælder for tvister om fast ejendom omfattet af en bygningskaskoforsikring, men også for tvister om fast ejendom omfattet af en familieforsikring/indboforsikring.

...

Såfremt skadeårsagsprincippet følges i nærværende sag vil det ligeledes føre til, at søgsmålsgrundens opståen skal fastsættes til efteråret 2009.

Både det faktum, at der er tale om fastlæggelse af søgsmålsgrunden i forbindelse med forsikringens ophør, og det faktum, at der er tale om en tvist vedrørende fast ejendom, taler således for, at søgsmålsgrundens opståen skal fastlægges til efteråret 2009.

Tryg har i sit brev af 7. juli 2014 anerkendt, at søgsmålsgrunden skal fastsættes efter skadeårsagsprincippet, når der er tale om fast ejendom, hvor retshjælpsforsikringen er knyttet til en bygningskaskoforsikring. Tryg har imidlertid anført, at skadeårsagsprincippet ikke skal finde anvendelse i tilfælde, hvor forholdet skal dækkes via retshjælpsforsikringen, som er knyttet til familie-/indboforsikringen.

Tryg kommenterer eller tilbageviser ikke ovennævnte teori og praksis, men anfører blot, at søgsmålsgrundens opståen skal fastsættes til tidspunktet for mine klienters viden/burde viden, idet der foreligger en indbyrdes aftale mellem forsikringsselskaberne herom (Tryg har på denne baggrund forsøgt at få Aros til at yde retshjælpsdækning - desværre uden held).
...
Afslutningsvist bemærkes det, at hvis Ankenævnet følger forsikringsselskabernes påstand om, at søgsmålsgrunden skal fastsættes efter mine klienters viden/burde viden - og dermed til januar 2014 - vil det medføre en retstilstand, hvorefter spørgsmålet om søgsmålsgrundens opståen og dermed spørgsmålet om, hvorvidt mine klienter kan opnå retshjælpsdækning, vil være afhængig af det vilkårlige tidspunkt, hvorpå tredjemand har fået kendskab til, at mine klienter har skøde på grunden. En sådan retstilstand vil ikke alene være uhensigtsmæssigt ud fra en betragtning om retssikkerhed, men vil tillige være i strid med formålet bag forsikringsbestemmelsernes § 10, jf. ovenfor."

Selskabet har i svarbrev af 3/10 2014 til nævnet bl.a. anført:

"Vores kundes advokat er uenig i, at søgsmålsgrunden er opstået i januar 2014, idet vores kundes advokat anfører, at ved fast ejendom, skal der tages udgangspunkt i skadeårsagsprincippet.

Søgsmålsgrunden opstår først ved forsikringstagers viden/burde viden om kravet, også når det omhandler fast ejendom. Dette i henhold til nyere - men mangeårig - praksis blandt forsikringsselskaberne.

Fx ved køb af en ejendom, hvor ejendommen har mangler ved overtagelsen, men køber først opdager og får viden om manglerne på et senere tidspunkt, - her er det forsikringsselskabet, hos hvem, køber er forsikret på tidspunktet for viden/burde viden om kravet, som skal bedømme og yde retshjælp til tvisten. Ligeledes, hvis køber har glemt at tegne forsikring på ejendommen ved overtagelsen og først tegner forsikring 4 måneder efter overtagelsen, vil en tvist vedrørende mangler, som var til stede på overtagelsestidspunktet, være dækket af det forsikringsselskab, hos hvem køber er forsikret på tidspunktet for viden/burde viden om kravet.

Dette er en praksis, der mellem forsikringsselskaberne er enighed om, og som har været ført i mange år. Henset til denne enighed om praksis, kan det naturligt være svært at finde nyere kendelser på området.

Denne praksis understøttes i øvrigt også af, at Tryg og Aros er enige om, at søgsmålsgrunden i nærværende tilfælde er opstået ved kundens viden om kravet i januar 2014.

Endvidere følger det af forsikringsselskabernes indbyrdes praksis og aftale (Praktikerudvalgets administrationsaftale) af 2005 og 2006 i mellem forsikringsselskaberne, at tidspunktet for søgsmålsgrundens opstående i forbindelse med retshjælpsforsikringen tilknyttet familie-/indboforsikringen relatere sig til, forsikringstagers viden/burde viden om kravet, også når det omhandler fast ejendom.

Af aftalen fremgår blandt andet i tilfælde, hvor der er solgt ejerlejlighed og senere sket selskabsskift, at 'En familieforsikringskunde sælger sin ejerlejlighed og flytter senere sin familieforsikring til et andet selskab. På et endnu senere tidspunkt konstateres mangler ved den solgte ejerlejlighed, og stævning udtages mod sælgeren. Der blev besluttet enstem-migt, at

den tidligere ejers nye selskab skulle yde retshjælpsdækning, idet den aktuelle søgsmålsgrund er opstået efter denne forsikrings ikrafttræden':

Det fremgår endvidere af referatet fra et møde i Praktikerudvalget af 2005 vedrørende en sag, hvor kæresten var flyttet ind hos forsikringstager, der havde en familieforsikring, og havde 'slæbt' en tvist med, som handlede om flytteopgørelse fra tidligere lejemål. Kæresten havde ikke tidligere haft forsikring. Her var udvalgets medlemmer enige i, at det afgørende var 'kærestens' burde-viden og således, at hvis flytteopgørelsen var dateret efter indflytning hos forsikringstageren, ville tvisten være omfattet af forsikringstagerens familieforsikring.

I henhold til den indbyrdes aftale i mellem forsikringsselskaberne og den deraf mangeårige praksis fastholder vi, at søgsmålsgrunden er opstået i januar 2014, hvor vores tidligere kunde blev Viden om kravet."

I brev af 13/10 2014 fra klagerens advokat til nævnet fremgår det bl.a.:

"Tryg bestrider ikke den fremlagte teori og praksis vedrørende skadesårsagsprincippet, men henviser i stedet til, at praksis skulle være ændret som følge af en intern aftale mellem forsikringsselskaberne, som har etableret en 'nyere - men mangeårig – praksis'.

På trods af forsikringsselskabernes 'mangeårige praksis", har Trygs udlægning af retstilstanden hverken støtte i teorien eller i praksis fra Ankenævnet for Forsikring. Dette forklarer Tryg med, at forsikringsselskaberne er enige om denne nye praksis, og at det derfor 'naturligt [kan] være svært at finde nyere kendelser på området'.

Der er selvfølgelig ikke noget til hinder for, at forsikringsselskaberne laver interne aftaler om, hvilket forsikringsselskab der skal dække i en bestemt situation. Såfremt Aros og Tryg internt kan blive enige om, hvem af dem, der skal yde retshjælpsdækning i nærværende sag, sætter mine klienter sig selvfølgelig ikke i vejen herfor.

Forsikringsselskabers interne praksis kan imidlertid ikke medføre, at der slet ikke skal ydes retshjælpsdækning til forsikringstager. Hvis en sådan retstilstand accepteres, vil forsikringsselskaberne i sidste ende kunne undtage sig fra dækning ved hjælp af interne aftaler herom."

I selskabets brev af 18/11 2014 til nævnet blev afslaget på retshjælpsdækning fastholdt, idet der blev henvist til tidligere praksis, hvor søgsmålsgrunden var fastsat efter, hvornår en forsikringstager fik kendskab til sit krav.

I brev af 31/3 2015 til nævnet har klagerens advokat bl.a. bemærket:

"**AK 27.193 (1990), AK 31.220 (1992), AK 72.804 (2008) og AK 85.700 (2014)**
I alle ovennævnte fire sager var der tale om situationer, hvor forsikringstager havde skiftet forsikringsselskab mellem forsikringstagers køb/salg af den pågældende ejendom/hest og forsikringstagers kendskab til mangler/krav. Samtidig havde fastlæggelsen af tidspunktet for søgsmålsgrunden kun betydning for, hvilket af de to forsikringsselskaber, der skulle yde retshjælpsdækning.

I sådanne sager, hvor der ikke er risiko for, at forsikringstager ikke kan opnå retshjælpsdækning, men hvor det blot skal fastlægges, hvilket af flere forsikringsselskaber der skal yde dækning, har Ankenævnet for Forsikring generelt ladet forsikringstagers kendskab til tvisten være afgørende for spørgsmålet om tidspunktet for søgsmålsgrundens opståen. En sådan risikofordeling mellem forsikringsselskaberne virker hensigtsmæssig, da det forsikringsselskab, der har forsikringstager som kunde på det tidspunkt, hvor retssagsdækningen bliver relevant, bør være nærmest af de to forsikringsselskaber til at bære risikoen for en skade.

Mine klienters sag er imidlertid ikke sammenlignelig med ovennævnte sager, da fastlæggelsen af søgsmålsgrunden ikke blot er afgørende for, hvilket forsikringsselskab der skal dække, men derimod om der overhovedet er retshjælpsdækning i sagen eller ej.

…

AK 63.314 (2005)

I AK 63.314 havde forsikringstager købt en lejlighed den 1. marts 1998. Efter købet af lejligheden optog forsikringstager en familieforsikring, der trådte i kraft den 31. juli **2002** og ophørte igen den 1. juli 2003. Efter ophøret af forsikringen solgte forsikringstager lejligheden til en ny køber, der overtog lejligheden den 1. september 2003. I forbindelse med salget af lejligheden blev den besigtiget af fagfolk den 17. juli 2003, som konstaterede de mangler, som ledte til den retssag, som forsikringstageren ønskede retshjælpsdækning til.

Forsikringen var således hverken i kraft på tidspunktet, hvor forsikringstageren købte eller solgte lejligheden (eller for den sags skyld på det tidspunkt, hvor forsikringsstager fik kendskab til manglerne).

…

AK 66.847

I AK 66.847 havde forsikringstager købt en landbrugsejendom med overtagelse den 3o. januar 1987. I august måned 2000 konstaterede forsikringstager, at der var et betonfundament på ejendommen og rettede derfor henvendelse til sælgers tidligere advokat, og anmodede sælger om at fjerne fundamentet for sælgers regning. Sælger afviste imidlertid forsikringstagers krav, og forsikringstager rejste ikke sag mod sælger på daværende tidspunkt.

Forsikringstager optog efterfølgende en forsikring, der trådte i kraft per 1. januar 2004. Først herefter tog forsikringstager skridt til at anlægge sag mod sælgeren med henvisning til, at jorden oven på betonfundamentet først på dette tidspunkt var så afvasket, at det ikke længere var muligt at benytte arealet til landbrugsmæssig drift.

Forsikringen var således hverken i kraft ved forsikringstagers køb af grunden i 1987, eller da forsikringstager fik kendskab til betonfundamentet i 2000. Ankenævnet for Forsikring fandt derfor, at søgsmålsgrunden måtte anses for opstået '*inden tegningen af forsikringen den i. januar 2004'.*

Ankenævnet for Forsikring fastlår ikke (som ellers hævdet af Tryg), at det er tidpunktet for forsikringstagers kendskab til manglerne, der skal fastlægges som søgsmålsgrundens opståen, men blot at både forsikringstagers køb af grunden og forsikringstagers kendskab til manglen tidsmæssigt ligger før forsikringstagers tegning af forsikring, og at søgsmålsgrunden således under alle omstændigheder '*er opstået inden tegningen af forsikring'.*

…

Endelig bemærkes det, at eventuelle sager, hvor Ankenævnet for Forsikring fastsætter søgsmålsgrunden til tidspunktet for forsikringstagers kendskab til mangler/krav, ikke nødvendigvis vil være i strid med det af mine klienter påberåbte udgangspunkt. Som nævnt

ovenfor (og citeret fra Jørgen Gawinetski og Henning Jønsson samt Michael S. Wiisbye) bør der være retshjælpsdækning, så længe *'blot en eller flere af de relevante begivenheder ligger samtidig med eller senere end retshjælpsforsikringens ikrafttrædelse"* og så længe forsikringen ikke er *"tegnet med henblik på en retssag'.*"

Selskabet har i brev af 15/4 2015 til nævnet bl.a. anført:

"*85.700*
I ankenævnskendelse 85.700 (2014 og således ny praksis), havde klageren købt en hest den 1. august 2012. Forsikringen hos Forsikrings-Aktieselskabet Alka ophørte den 22. april 2013. Klager blev i sommeren 2013 bekendt med hestens sygdomshistorie og reklamerede til sælger den 12. juli 2013, som afviste klagers krav. Klageren tegnede forsikring igen hos Forsikrings-Aktieselskabet Alka pr. 25. juli 2013. Ankenævnet kom her frem til, *at årsagen til tvisten var, at klageren blev opmærksom på, at hesten angiveligt var mangelfuld, og at klageren som følge heraf reklamerede til sælgeren.* Ankenævnet fandt på den baggrund, at søgsmålsgrunden i sagen kunne fastsættes til den 12. juli 2013, hvor klageren ingen forsikringsdækning havde.

I ovennævnte sag var det således ikke et spørgsmål om, hvilket forsikringsselskab (Alka), der skulle dække. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at forsikringen blev tegnet den 25. juli 2013 med henblik på den konkrete sag. Hertil skal dog bemærkes, at klageren ved købet af hesten den 1. august 2012 og frem til den 22. april 2013 var forsikret hos Forsikrings-Aktieselskabet Alka og således havde en forsikring på handelstidspunktet.
…
63.314
Vedrørende ankenævnskendelse 63.314 skal bemærkes, at klageren først i forbindelse med salg af sin lejlighed blev viden om manglerne/ulovlighederne.
…
Ankenævnet kom frem til, at søgsmålsgrunden først var opstået i forbindelse med klagerens salg af lejligheden (i hvilken forbindelse klagerne blev bekendt med manglerne/ulovlighederne). Ankenævnet kom således ikke frem til, at søgsmålsgrunden ikke i relation til tvisten mellem klageren og den sælger klager købte lejligheden af, var opstået i marts 1998, hvor klageren købte lejligheden, og endnu ikke var bekendt med manglerne/u lovlig hederne.

66.847
Vores kundes advokat gør gældende, at Ankenævnet i kendelse 66.847 kom frem til, at søgsmålsgrunden måtte være opstået inden tegning af forsikringen den 1. januar 2004, idet forsikringen hverken var i kraft på købstidspunktet i 1987, eller da klageren fik kendskab til betonfundamentet i 2000.
…
Det synes således, - når hele afgørelsen læses, at Ankenævnet lægger vægt på, at klageren i 2000 opdagede, at der var betonfundament i jorden, at der kom stikledninger til el og vand til syne i jordoverfladen samt oplysningerne fra naboerne. I henhold til Ankenævnets afgørelse burde klageren på baggrund af oplysningerne og klagers viden i 2000 have undersøgt forholdene nærmere, og på den baggrund synes Ankenævnet at bestemme, at søgsmålsgrunden var opstået inden forsikringens tegning pr. 1. januar 2014. Ankenævnet synes således ikke at lægge vægt på købstidspunktet i 1987 i afgørelsen."

Klagerens advokat har i brev af 30/4 2015 bl.a. anført:

11. 86617

"**AK 63.314**
Fortolkningen anført i mit skrift af 31. marts 2015 fastholdes, idet det bemærkes, at Ankenævnets direkte henvisning til *"Michael S. Wiisbye, Retshjælpsforsikring, side 407, og de der anførte kendelser",* må være afgørende for fortolkningen af Ankenævnets udtalelse.
…
AK 85.700
Jeg er enig med Tryg i, at afgørelsen retteligt ikke skulle have været anført sammen med AK 27.193, AK 31.220 AK 72.804 (sager, der vedrørte fastlæggelse af søgsmålsgrund i situationer, hvor spørgsmålet om søgsmålsgrunden udelukkende havde betydning for, hvilket forsikringsselskab der skulle yde retshjælpsdækning).
Afgørelsen i AK 85.700 ses derimod begrundet i, at der i sagen ikke var noget, der tydede på, at de påberåbte mangler ved hesten havde været til stede på købstidspunktet…
…
Se ligeledes Ankenævnets direkte henvisning til, at søgsmålsgrunden skulle fastlægges til det tidspunkt, hvor årsagen til tvisten opstod samt udtalelsen om, at Nævnet *'efter sin gennemgang af sagen'* må lægge til grund, at årsagen først opstod, da forsikringstager blev opmærksom på, at hesten *'angiveligt'* var mangelfuld.

I den nærværende sag er det omvendt mine klienter, der er blevet sagsøgt, og der er i sagen ikke tvivl om, at den pågældende mangel allerede var til stede, da mine klienter købte grunden i efteråret 2009 (manglen bestod i, at den grund, mine klienter købte forinden, allerede var blevet solgt til tredjemand, således at både tredjemand og mine klienter har opnået skøde til grunden). *'Årsagen'* til tvisten i mine klienters sag var derfor netop mine klienters køb af grunden i 2009, idet det var på dette tidspunkt, at der opstod en ejendomsretlig konflikt, som nu har ført til retssagen i Spanien.
…
Som en afsluttende bemærkning kan jeg oplyse, at sagen er blevet afgjort i første instans i Spanien den 1. april 2015, hvorefter mine klienter har fået fuldt medhold og dermed er blevet frifundet. På nuværende tidspunkt afventer mine klienter besked om, hvorvidt modparten anker sagen."

I brev af 6/5 2015 vedrørende ankenævnskendelse 85700 har selskabet bl.a. gjort gældende:

"I bemærkninger til ankenævnskendelse 85.700 anfører vores kundes advokat, at afgørelsen er begrundet i, *at der ikke var noget der tydede på, at de påberåbte mangler ved hesten havde været til stede på købstidspunktet.*

Vi er uenige i, at dette er begrundelsen for afgørelsen, men vi er enige i, at det er indeholdt i bemærkningerne fra Selskabet, ligesom Selskabet har anført, at *'Klagers viden — eller burde viden -, er som udgangspunkt afgørende for, hvornår søgsmålsgrunden kan siges at være opstået'.*

Nævnet finder således, at 'årsagen' til tvisten er, at klageren blev opmærksom (min understregning) på, at hesten angiveligt var mangelfuld. Årsagen til tvisten er således, at klageren fik kendskab til (blev opmærksom på), at der angiveligt var mangler ved hesten og ikke, *at der ikke var noget der tydede på, at de påberåbte mangler ved hesten havde været til stede på købstidspunktet.*

Såfremt søgsmålsgrunden i nærværende sag skal være i overensstemmelse med AK 85.700, skal søgsmålsgrunden således fastlægges til det tidspunkt, hvor vores kunde blev opmærksom på (fik kendskab til) "manglerne" (tredjemands krav).

Yderligere anfører vores kundes advokat i forbindelse med bemærkningerne til AK 85.700, *at der netop i vores kundes tilfælde ikke er tvivl om, at den pågældende mangel var til stede, da vores kunde købte ejendommen.* Hertil skal bemærkes, at i de tidligere bemærkede og vedlagte kendelser, - som omhandler husejerforsikring, indboforsikring, landbrugsforsikring og fritidshusforsikring, og hvor Ankenævnet kom frem til, at søgsmålsgrunden var opstået ved kendskab til manglerne -, var der heller ikke tvivl om, at de pågældende mangler havde været til stede på købstidspunktet/overtagelsestidspunktet"

I forsikringsbetingelserne hedder det bl.a.:

"§ 10. Forsikringsperioden

Forsikringen dækker kun omkostninger ved tvister, hvor søgsmålsgrunden er opstået samtidig med eller efter hovedpolicens ikrafttræden.

Det er tillige en betingelse, at søgsmålsgrunden er opstået inden forsikringens ophør.
...
§ 13. Generelle bestemmelser

Stk. 1
Retshjælpsforsikringen følger hovedpolicen og de for denne gældende vilkår i det omfang, de kan finde anvendelse og ikke særligt er fraveget ved nærværende policetillæg.
...
§ 14 A. Særlige vilkår for retshjælpsforsikring i tilknytning til bygningskaskoforsikring (villa- og fritidshusforsikring)

Retshjælpsforsikringen dækker kun, hvis forsikringen omfatter forsikring mod bygningsbeskadigelse. Såfremt forsikringen alene omfatter brandforsikring, er der ingen dækning under retshjælpsforsikringen. Af de tvister, der i henhold til §§ 1 - 13 falder ind under området for retshjælpsforsikring, omfatter nærværende forsikring kun sådanne tvister, hvori sikrede er part i sin egenskab af ejer af den forsikrede ejendom eller bruger af ejendommen i dens helhed. (Øvrige tvister, der falder ind under området for retshjælpsforsikring, er dækket af retshjælpsforsikring i tilknytning til enten familieforsikring med indbodækning eller lystfartøjs- eller motorkøretøjsforsikring med kaskodækning..)
...
§ 14 D. Særlige vilkår for retshjælpsforsikring i tilknytning til familieforsikring med indbodækning

Fra retshjælpsforsikringen i tilknytning til familieforsikringen er yderligere undtaget følgende:

Stk. 1
Tvister, hvori sikrede er part som ejer af fast ejendom eller som bruger af fast ejendom i dens helhed.

Forsikringen dækker dog

A I indtil 14 dage efter, at sikrede er blevet ejer af en fast ejendom, hvis der ikke forinden er tegnet bygningskaskoforsikring (villa- eller fritidshusforsikring).

b Tvister i forbindelse med ubebyggede grunde, der anvendes til fritidsbrug eller er anskaffet med henblik på opførelse af et parcel- eller fritidshus til sikredes private brug. Denne dækning vedvarer i indtil 14 dage efter, at byggeriet er påbegyndt, og kun hvis der ikke forinden er tegnet bygningskaskoforsikring (villa- eller fritidshusforsikring)."

Nævnet udtaler:
Klagerne købte i 2009 en ubebygget grund i udlandet. På grunden opførte de efterfølgende et hus, der stod færdigt i 2013. I januar 2014 blev klagerne stævnet af en modpart, der mener af være den retmæssige ejer af grunden.

Klagerne har anmodet om retshjælpsdækning hos selskabet, hvor de har haft familieforsikring i perioden fra den 3/1 2007 til den 1/1 2013. De har til støtte for kravet på retshjælpsdækning gjort gældende, at søgsmålsgrunden - jf. forsikringsbetingelsernes § 10 – var købet af ejendommen.

Selskabet har afvist dækning med henvisning til, at søgsmålsgrunden skal fastsættes til januar 2014, da klagerne fik kendskab til sagen, og derfor er opstået efter forsikringens ophør.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at den aktuelle søgsmålsgrund opstod i januar 2014. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist dækning med henvisning til, at søgsmålsgrunden ikke er opstået i forsikringstiden, jf. herved forsikringsbetingelsernes § 10.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagerne får ikke medhold.

Svend Bjerg Hansen

Udskriftens rigtighed bekræftes

Carsten Sennels